

Максим Гримач (переказ)

Марко Вовчок

Твір розпочинається описом хутора, в якому жив Максим Гримач. Хутір знаходився над Дніпром, повз хутір ходило багато човнів з дорогими товарами. Максим Гримач – багатий козак, завжди з'являється в розкішних убраннях; вдівець, має двох доньок: Катря – старша донька, а Тетяна молодша. Доньки жили у батька в достатку. Події відбуваються в часі панщини.

Човни з контрабандою припливали до старої верби, що поруч хутора Максима. Частенько товари привозив Семен – вродливий, стрункий парубок, кріпак. Катрю сватають заможні парубки хорошого роду, але вона відмовляє усім, бо кохає Семена. Відбувається відверта розмова між дочкою і батьком. Батько обіцяє не видавати її заміж насильно, але хоче щастя для доньки, тому каже, що хоче мати за зятя вільного козака. Катря переповідає розмову з батьком Семену. Семен просить Катрю дочекатися його, бо це останній рік у кріпацтві. Восени козаки вирушають в дорогу, і вже весною Семен має повернутися вільним козаком, а не кріпаком.

Опис весни. Катря ходить і виглядає човен коханого. Минає певний час, на горизонті з'являється маленька чайка, але човен веде не Семен. Чайка пристає до старої верби, з неї виходить парубок. З хати виходить Максим. Парубок повідомляю страшну звістку про вчорашню бурю на Дніпрі, яка потрощила всі човни, не залишивши нікого в живих. За вербою розмову підслухує Катря. Від почутого вона побіліла й крикнула батькові: "Тепер вже мій жених вільний".

Катря сидить в садку та плете вінок з весільних квітів, відмовляється говорити з батьком. До неї підходить молодша сестра, яка намагається її втішити. Тетяна звертає увагу на весільний вінок. На вечерю Катря з'являється вбрана у святковий одяг, цілує руку батька, виходить на вулицю. Сиділа вона під старою вербою та й згадувала коханого. Зовсім туга її взяла коли вийшов місяць. Роздивилася навколо – та й кинулася в саму глибину Дніпра.

Вранці батько і сестричка шукають Катрису, але бачать вінок, що пливе на хвилях Дніпра.

Батько впадає у відчай, 5 років не виходить з подвір'я, відцурався від контрабанди. Молодша донька виходить заміж. Всивівший Максим сидить самотній в своїй хаті, ллє сльози за згубленою Катрисею.